

Na osnovu člana 45 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG“, br. 44/14 i 47/15) i člana 24 stav 1 tačka 1 Statuta Univerziteta Crne Gore, Upravni odbor Univerziteta Crne Gore, na predlog rektora i Senata Univerziteta Crne Gore, na sjednici od 30. juna 2016. godine, donio je

ODLUKU

I

Utvrđuje se reformisana struktura studija integrisanog Univerziteta Crne Gore, po modelu 3+2+3, uz usvajanje Izvještaja o sprovedenim aktivnostima, reformskim načelima i rješenjima.

II

Ne prihvata se struktura studija na Prirodno-matematičkom fakultetu po modelu 4+1+3.

III

a) Utvrđuje se struktura osnovnih i master akademskih studija na Univerzitetu Crne Gore, sa predloženim modulima, po modelu 3+2+3, za organizacione jedinice: Biotehnički fakultet, Građevinski fakultet, Mašinski fakultet, Metalurško-tehnološki fakultet, Pomorski fakultet, Fakultet za turizam i hotelijerstvo, Pravni fakultet, Filozofski fakultet, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje, Fakultet likovnih umjetnosti, Fakultet dramskih umjetnosti, Ekonomski fakultet, Elektrotehnički fakultet, Fakultet političkih nauka, Muzičku akademiju, Filološki fakultet i Prirodno-matematički fakultet.

b) Utvrđuje se struktura integrisanih osnovnih i master akademskih studija, sa predloženim modulima:

- **Po modelu 5+0+3** na Arhitektonskom fakultetu
- **Po modelu 6+0+3** na Medicinskom fakultetu - studijski programi Medicina i Stomatologija
- **Po modelu 5+0+3** na Medicinskom fakultetu - studijski program Farmacija
- **Po modelu 5+0** na Filozofskom fakultetu - studijski programi Obrazovanje učitelja i Obrazovanje učitelja na albanskom jeziku.

IV

a) Utvrđuje se struktura osnovnih i master primijenjenih studija na Univerzitetu Crne Gore, sa predloženim modulima, po modelu 3+2, za organizacione jedinice: Biotehnički fakultet, Metalurško-tehnološki fakultet, Ekonomski fakultet, Elektrotehnički fakultet i Prirodno-matematički fakultet.

b) Utvrđuje se struktura osnovnih primijenjenih studija, sa predloženim modulima po modelu 3+0 na Medicinskom fakultetu (Visoka medicinska škola i Primijenjena fizioterapija).

V

- a) **Utvrđuje se struktura doktorskih studijskih programa na Univerzitetu Crne Gore, za organizacione jedinice:** Biotehnički fakultet, Građevinski fakultet, Mašinski fakultet, Metalurško-tehnološki fakultet, Pomorski fakultet, Fakultet za turizam i hotelijerstvo, Pravni fakultet, Filozofski fakultet, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje, Ekonomski fakultet, Medicinski fakultet, Fakultet političkih nauka, Prirodno-matematički fakultet, Elektrotehnički fakultet i Filološki fakultet.
- b) **Utvrđuje se struktura akademskih doktorskih interdisciplinarnih studija na Univerzitetu Crne Gore: Zaštita životne sredine, u organizaciji Centra za doktorske studije Univerziteta Crne Gore.**

VI

Utvrđuje se struktura interdisciplinarnih akademskih studija na Univerzitetu Crne Gore, i to: Agrobiznis i ruralni razvoj, Bezbjednost hrane, Kvalitet i standardizacija, Mehatronika, Energetska efikasnost, Inkluzivno obrazovanje i Menadžment u građevinarstvu.

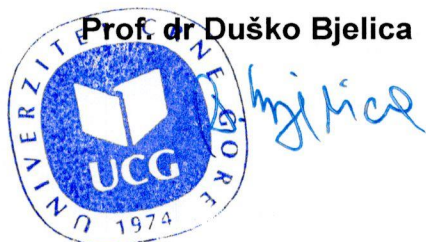
VII

Ova odluka se dostavlja Vladi Crne Gore na saglasnost.

**Broj: 02-1910/1
Podgorica, 30.06.2016. godine**

**UPRAVNI ODBOR UNIVERZITETA CRNE GORE
Predsjednik**

Prof. dr Duško Bjelica

Informacija o reformisanoj strukturi Univerziteta Crne Gore sa reformskim načelima, rješenjima i pregledom sprovedenih aktivnosti

Po preporukama Evaluacionog izvještaja EUA (Evropska asocijacija univerziteta), u skladu sa dokumentom Analiza stanja strateška opredjeljenja za reorganizaciju i integraciju Univerziteta Crne Gore, te standardima za međunarodnu akreditaciju, u procesu reforme je izrađena nova struktura studijskih programa državnog univerziteta.

Shodno Akcionom planu sa kojim je blagovremeno bila upoznata Vlada Crne Gore, Univerzitet se nalazi u najvažnijoj – finalnoj - fazi izrade elaborata za međunarodnu akreditaciju 2017.

Od novembra 2015. do juna 2016.godine - kroz osam faza preispitivanja i unapređivanja prijedloga reformisanih struktura univerzitetskih jedinica – radili su univerzitetski timovi sa više od stotinu učesnika, sedmočlani međunarodni ekspertski tim, prošireni rektorski i rektorski kolegijum.

Reformsko opredjeljenje za model 3+2+3, obrazloženo je kroz pristup kvalitativnim promjenama po pitanju dostizanja standarda kvaliteta studiranja, uključivanja u proces usavršavanja i međunarodne mobilnosti i studenata i nastavnika, mogućnošću primjene najboljih evropskih iskustava i objektivno najvećim učinkom na tržištu rada. Ujedno, ovom reformom postignuto je nužno usklađivanje u evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Naime, svi obrazovni sistemi zapadnog standarda imaju tri stepena studiranja: osnovni (bečelor), master i doktorski. Sadašnji crnogorski sistem, pak, ima četiri stepena, odnosno ima za druge zemlje nepoznat specijalistički stepen, što nas suštinski izopštava iz integracijskih procesa obrazovanja. Osim inherentne asimetrije sa panevropskim obrazovnim sistemom, ovaj model napravio je određene probleme na polju kvaliteta. Izuzetak su regulisane profesije – medicina i druge, koje imaju drugačije trajanje studija, naprimjer 6+0+3, kao i učiteljska koja je u modelu 5+0+3.

Ovakva standardizacija zahtijeva izmjenu, odnosno povećanje budžetskog izdvajanja, ali ne zavisi od znatnijeg povećanja budžeta.

Broj studijskih programa koji je projektovan na osnovnim i na master studijama na UCG iznosi **ukupno 114**. Ovoj strukturi je potrebno dodati: **14** studijskih programa primijenjenih studija, **25** studijskih programa na doktorskim studijama, od kojih je jedan interdisciplinarni i **7** novih interdisciplinarnih studijskih programa, što u ukupnom zbiru iznosi **160 studijska** programa na svim nivoima novog trocikličnog modela studiranja.

U odnosu na trenutno stanje od 270 studijskih programa, ovo je značajna optimizacija, posebno vezano za opterećenje nastavnika i veliki broj disciplina na kojima su angažovani, kao i dosadašnji nepovoljan odnos broja studenata u odnosu na broj nastavnika. Promjena uspostavlja mjerljiv standard kvaliteta nastave i usvojenog znanja, pozitivno utiče na mogućnost veće angažovanosti nastavnika na realizaciji nastave, na

veće individualno posvećenje studentu, na naučno - istraživačko napredovanje i podizanje ukupnog renomea Univerziteta, kao i na razvoj saradnje sa privredom i društvom.

Definisani ishodi učenja se u novom modelu baziraju na vrlo eksplicitnoj identifikaciji integrisanog znanja, vještina i vrijednosti koje su potrebne studentu i društvu. Zato su jasno definisani i transparentni u svim nastavnim programima.

Reforma uvodi obaveznu praktičnu nastavu ili kroz obavezan predmet ili kroz vježbe na drugim predmetima, u nastavnim bazama – privrednim i društvenim (zdravstvenim, kulturnim) institucijama.

U duhu strateških opredjeljenja za internacionalizaciju visokog obrazovanja uveden je obavezni engleski jezik na svim studijskim programima.

U skladu sa strateškim intencijama izgradnje društva znanja, petogodišnje studije se smatraju pravom bazom za razvoj doktorskih studija, podstrek su naučno – istraživačkoj djelatnosti i inovativnoj i preduzetničkoj kulturi.

Dokument upućuje da u strategiju upisne politike treba uključiti ciljeve društvenog, ekonomskog, regionalnog i uopšte kulturnog razvoja, što novi, održivi model podrazumijeva.

Na finansijskom planu, nova standardizacija zahtijeva izmjenu, odnosno povećanje budžetskog izdvajanja, ali nije uslovljena znatnijim povećanjem budžeta.

Takođe, u Dokumentu je posebno naznačeno da je jedna od osnovnih karika reformi podizanja kvaliteta znanja kroz osnaživanje i omasovljenje master nivoa studija, te da je budžetsko finansiranje trogodišnjih osnovnih studija i dvogodišnjeg master studija neupitno.

Reforma novog modela studiranja na Univerzitetu, nakon akreditacije i licenciranja 2017. godine, odnosi se na upis studenata u studijsku 2017/18 godinu. To znači da bi drugi ciklus master dvogodišnjih studija počeo tek studijske 2020/21 godine.

Realizaciju reformi nužno prati izmjena zakonske regulative – u okviru Zakona o visokom obrazovanju, odredbe koje propisuju vrste studijskih programa, vrste diploma i upis; odredbe u okviru Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija, odredbe zakona iz oblasti pravosuđa, osnovnog i srednješkolškog obrazovanja i građevinarstva, a vezano za petogodišnje u odnosu na dosadašnje četvorogodišnje studije.

Za generacije studenata koje su počele da studiraju, po tada već „starom“ modelu studija, neophodno je definisati prelazni period čime bi se obezbijedila studentska prava i uslovi zagantovani ugovorom o studiranju.

Svi reformski zahvati su usklađeni sa strateškim opredjeljenjima reforme visokog obrazovanja Ministarstva prosvjete, odnosno Vlade Crne Gore.

**REFORMISANA STRUKTURA STUDIJA
UNIVERZITETA CRNE GORE
(Akreditacija 2017. godine)**

**PREGLED SPROVEDENIH AKTIVNOSTI
REFORMSKA NAČELA I RJEŠENJA**

1. OPIS STANJA

U dokumentu Analiza stanja i strateška opredeljenja za reorganizaciju i integraciju Univerziteta Crne Gore, koja je radjena u periodu od septembra 2014. do aprila 2015., ukazano je na probleme i dati su pravci razvoja.

Navodimo ilustrativne činjenice, kojima smo potkrijepili razloge za nužnu reformu Univerziteta:

- *Postoji hiperprodukcija studijskih programa na Univerzitetu i to 270, sa čak 445 usmjerenja (generalno nepoznat termin u propisima).*
- *Na Univerzitet se upisuje oko 4.300 studenata, od čega 1.700 budžetskih i 2.600 samofinansirajućih studenata (od toga oko 400 stranaca).*
- *Ne postoji zadovoljavajuća usklađenost između potreba tržišta rada i upisne politike Univerziteta; društveno-ekonomski ambijent nije dovoljno podsticajan. Po podacima Zavoda za zapošljavanje, na evidenciji je bilo preko 10.000 lica sa stečenim visokim obrazovanjem.*
- *Efikasnost studiranja, tj. broj diplomiranih u odnosu na broj upisanih, je 30-40% na skoro svim jedinicama. Izuzeci su Medicinski fakultet, Farmaceutski fakultet, Arhitektonski fakultet, kao i fakulteti umjetnosti, gdje je efikasnost studiranja visoka.*
- *U ovom periodu u nastavi je angažovano 628 lica van Univerziteta, od čega 151 kliničar.*
- *Od 840 zaposlenih u okviru akademskog i stručnog osoblja, 734 lica obavlja nastavu na 270 studijska programa, s 445 usmjerenja. Od njih, 209 nema potrebnu normu časova, a 308 ima opterećenje veće od 28% preko norme. Ovo su pokazatelji stihijske produkcije studijskih programa, neadekvatne kadrovske politike na određenom broju jedinica, kao i neadekvatnog zapošljavanja, nefunkcionalnosti i neodrživosti studijskih programa, što rezultira problematičnim kvalitetom nastave.*
- *Nije razvijena dolazna i odlazna mobilnost u zadovoljavajućoj mjeri. Na čak 14 univerzitetskih jedinica nije ostvarena dolazna mobilnost studenata od 2012. godine.*

- *Univerzitet nema akreditovane studijske programe na engleskom jeziku, ali je nastavu moguće izvoditi na 1.370 predmeta na svim nivoima studija.*
- *Univerzitetska biblioteka nije integrisana, a nije bio obezbijeđen ni integralan pristup relevantnim međunarodnim bazama naučnih radova.*
- *U ovom periodu, Univerzitet je na Webometrics listi rangiran u ukupnom skoru kao 3.235. u svijetu, a 1.019. u Evropi. Prema kriterijumu vidljivosti Univerzitet je bio na 5.489. mjestu, po uticaju na 8.353, po otvorenosti 2.563, a prema izvrsnostina 2.269. mjestu.*
- *Kvalitet doktorskih studija nije u zadovoljavajućem standardu kvaliteta. Od 2004. godine na Univerzitetu je doktoriralo 159 kandidata. Trenutno je upisano oko 500 doktoranda.*
- *Finansijsko stanje, u momentu izrade Analize, bilo je alarmantno – postojala su krupna dugovanja i prema zaposlenima i prema Državi, usljed nesistematičnog pristupa upravljanju finansijama, posebno u segmentu nagrađivanja zaposlenih za nastavu na samofinansirajućim studijskim programima i tretiranju prihoda sa tržišta.*

Zahvaljujući preduzetim mjerama, u proteklih dvadesetjedan mjesec, slika stanja Univerziteta je značajno poboljšana:

- *Kreirana je specijalna web aplikacija, koja objedinjuje podatke o zaposlenom akademskom osoblju na Univerzitetu i broju časova i predmetima na kojima je angažovano, čime je, prvi put, stvorena mogućnost da se nastavni proces sagleda na transparentan i sveobuhvatan način.*
- *Odlazna mobilnost studenata je u povećanju od 20% u odnosu na prethodnu godinu, dok je dolazna na istom nivou. Odlazna mobilnost istraživača je u porastu za 80% u odnosu na proteklu godinu, dok je dolazna uvećana za 100%. u ovom periodu je odobreno 28 novih međunarodnih projekata, a potpisano je preko 40 novih bilateralnih sporazuma o međunarodnoj razmjeni studenata i istraživača i oko trideset sporazuma o međunarodnoj saradnji.*
- *Univerzitet je na Webometrics listi napredovao za 885 mjesta, nalazi se na 2350. mjestu.*
- *Formirana je Centralna univerzitetska biblioteka, reorganizacijom i objedinjavanjem biblioteka univerzitetskih jedinica.*
- *Formirani su Centar za doktorske studije, Centar za međunarodnu saradnju i razvoj karijere, Komunikacijski i PR centar, Centar za master studije i Odbor za monitoring.*
- *Kreiran je i realizovan Integrirani finansijski sistem Univerziteta, koji omogućava jedinstven način finansijske obrade i rukovođenja podacima za sve univerzitetske jedinice. Nakon gotovo deset godina, legislativni okvir Univerziteta Crne Gore u potpunosti je obnovljen usvajanjem novih dokumenata. Donesen je novi set pravila i propisa za finansijsko, pravno poslovanje i kancelarijsko poslovanje.*
- *Univerzitet je u potpunosti izmirio sva dugovanja prema zaposlenima (i dugovanja na ime 3% i 6% povećanja plata i dugovanja na ime zarada za rad preko norme - 28%). Naslijeđeni dugovi na ime poreza i doprinosa u konstantnoj su konsolidaciji i izmirenju.*

- *Otvoren je Sportski i kulturni centar UCG.*
- *Na Univerzitetu je osnovan Institut Konfucije – Univerzitet je u mreži 500 Instituta za učenje kineskog jezika u svijetu*
- *U pripremi je projekat rekonstrukcije zgrade Tehničkih fakulteta, u saradnji sa Direkcijom javnih radova i Arhitektonskim fakultetom.*
- *Dosljednom primjenom kriterijuma za izbor u akademska i naučna zvanja i novim procedurama i pravilima Univerziteta za vrednovanje naučno-istraživačkog rada i publikovanja radova, načelno je unaprijeđen kvalitet nastave tj.studiranja, a samim tim je povećana i referentnost Univerziteta.*
- *Statusnim promjenama koje smo sproveli zu saglasnost Vlade, formiran je Filološki fakultet (izdvojeni studijski programi sa Filozofskog zu Institut za strane jezike), a Farmacija i Fizioterapija uključene kao studijski programi u Medicinski fakultet.*
- *Novi Kolektivni ugovor je usklađen sa reformskim ciljevima i unosi konceptijski važne izmjene i temelji vrijednosni sistem na kojem zasnivamo reforme.*
- *Sačinili smo Akcioni plan za proces reforme i izradu elaborata za akreditaciju Univerziteta Crne Gore 2017.godine, usvojen kroz organe Univerziteta i Vlade CG, koji je ispunjen do finalne faze, u kojoj se trenutno nalazimo.*
- *Dalje unapređenje stanja predstoji krozproces akreditacije 2017.godine i realizaciju reformi:*

Strateški smo opredijeljeni za model 3+2+3, jer smatramo da samo ovakvom reformom modela studija na Univerzitetu možemo postići kvalitativne promjene u sistemu visokog obrazovanja, usklađujući se sa ovim dominantnim modelom u evropskom prostoru visokog obrazovanja.

2. ORGANIZACIJA RADA NA REFORMI

U neposrednom radu na novoj strukturi, od novembra 2015. do juna 2016.godine prošli smo kroz osam faza preispitivanja unapređivanja prijedloga reformisanih struktura univerzitetskih jedinica, na kojima su radili univerzitetski i ekspertski timovi, prošireni rektorski i rektorski kolegijum.

- **Radni tim Univerziteta Crne Gore**, na čelu sa rektorom, prof.Radmilom Vojvodić, činili su: prof.dr Predrag Stanišić, prof.dr Aleksandar Vujović, prof.dr Maja Baćović, prof.dr Živko Andrijašević, prof.dr Duško Bjelica, prof.dr Zoran Veljović, prof.dr Mileta Golubović, prof.dr Željko Jaćimović, prof.dr Bogdan Ašanin, prof.dr Saša Milic, prof.dr Duško Lučić, dr Miomir Jovanović, mr Branko Ilić (kao predstavnik saradnika UCG) i Miloš Pavićević (kao predstavnik Studentskog parlamenta UCG), uz saradnju sa predsjednikom Naučnog odbora, prof.dr Vladimirom Pešićem i predsjednikom Odbora za doktorske studije, prof.dr Zdravkom Krivokapićem.

- **Ekspertski tim činili su:**

- prof.dr Stanislav Pejovnik, Univerzitet u Ljubljani
- Prof.dr Rado Bohinc, Univerzitet u Ljubljani
- Prof.dr Darko Lukić, Sveučilište u Zagrebu
- Prof.dr Aleksandra Čizmešija, Sveučilište u Zagrebu
- Prof.dr Gordana Šurlan Momirović, Univerzitet u Beogradu
- Prof.dr Nevenka Čavlek, Sveučilište u Zagrebu
- Prof.dr Merica Slišković, Sveučilište u Splitu

- **Radni tim Univerziteta bio je u koordinaciji sa radnim timovima na univerzitetskim jedinicama:**

Prirodno-matematički fakultet

- Prof. dr Žana Kovijanić-Vukićević
- Prof. dr Stevan Šćepanović
- Prof. dr Mara Šćepanović

Elektrotehnički fakultet

- Prof. dr Zoran Veljović
- Prof. dr Ana Jovanović
- Prof. dr Vesna Popović-Bugarin

Metalurško-tehnološki fakultet

- Prof.dr Mira Vukčević
- Prof. dr Nada Blagojević
- Prof. dr Kemal Delijić

Mašinski fakultet

- Prof.dr Igor Vušanović
- Prof.dr Aleksandar Vujović
- Prof.dr Janko Jovanović

Fakultet za pomorstvo

- Prof.dr Danilo Nikolić
- Doc.dr Tatjana Dlabač
- Doc.dr Špiro Ivošević

Biotehnički fakultet

- Dr Miomir Jovanović
- Prof. dr Aleksandra Despotović
- Doc. dr Jelena Latinović

Medicinski fakultet

- Prof. dr Goran Nikolić
- Doc. dr Olivera Miljanović
- Doc. dr Mirjana Đuričković

Građevinski fakultet

- Dr Srđa Aleksić
- Dr Goran Sekulić
- Dr Olga Mijušković
- Dr Biljana Šćepanović
- Mr Jelena Pejović

Arhitektonski fakultet

- Doc. dr Svetislav G. Popović
- Doc. dr Veljko Radulović
- Prof.dr Ilija Lalošević

Fakultet za sport i fizičko vaspitanje

- Doc.dr Stevo Popović, dekan
- Doc.dr Dragan Krivokapić, prodekan za nastavu
- Prof.dr Kemal Idrizović, član Koordinacionog tima

Ekonomski fakultet

- Doc. dr Nikola Milović
- Prof. dr Ana Lalević-Filipović
- Prof. dr Maja Baćović
- Dr Predrag Ivanović
- Prof.dr Milan Lakićević

- Dr Saša Vujošević

Filozofski fakultet

- Doc. dr Goran Barović
- Prof. dr Sonja Nenezić
- Doc. dr Dijana Vučković

Filološki fakultet

- Prof. dr Dragan Bogojević
- Dr Sonja Nenezić
- Dr Jelena Knežević

Pravni fakultet

- Prof. dr Velimir Rakočević
- Prof. dr Radoje Korać
- Prof. dr Gordana Paović-Jeknić
- Prof. dr Snežana Miladinović
- Prof. dr Vladimir Savković

Fakultet političkih nauka

- Prof. dr Saša Knežević
- Prof. dr Boris Vukićević
- Dr Ivan Vuković
- Marko Savić, saradnik u nastavi

Fakultet za turizam i hotelijerstvo

- Prof. dr Đurđica Perović
- Prof. dr Aleksa Vučetić
- Doc. dr Vesna Vujačić
- Prof. dr Andrijela Vitić-Četković

Muzička akademija

- Prof. Miran Begić
- Prof. Predrag Janković
- Bojan Martinović

Fakultet dramskih umjetnosti

- Doc. mr Sehad Čekić
- Prof. mr Janko Ljumović
- Edin Jašarović

Fakultet likovnih umjetnosti

- Dr Milena Jovičević
- Mr Željko Reljić
- Mr Lazar Pejović

- **Tim za interdisciplinarne studije činili su:**

- Prof. dr Gordana Šurlan
- Prof. dr Željko Jaćimović
- Prof. dr Vesna Vujačić
- Prof. dr Mirjana Bojanić
- Prof. dr Ana Lalević Filipović
- Prof. dr Đurđica Perović
- Dr Miomir Jovanović
- Prof. dr Vladimir Pešić
- Prof. dr Mira Vukčević
- Doc. dr Jelena Latinović
- Doc. dr Srđan Aleksić
- Doc. dr Nikola Milović
- Prof. dr Jasmina Četković
- Prof. dr Miloš Knežević
- Prof. dr Marina Mijanović Markuš
- Prof. dr Zdravko Krivokapić
- Prof. dr Igor Vušanović
- Prof. dr Zoran Veljović
- Prof. dr Svetislav Popović
- Prof. dr Saša Milić
- Doc. dr Olivera Miljanović

- **Tim za primijenjene studije činili su:**

- Prof. dr Zoran Veljović
- Prof. dr Ana Lalević Filipović
- Prof. dr Mira Vukčević
- Prof. dr Srđan Kadić
- Prof. dr Danilo Nikolić
- Dr Miomir Jovanović
- Doc. dr Olivera Miljanović

- **Tim za doktorske studije činili su:**

- Prof. dr Zdravko Krivokapić

- Prof.dr Duško Bjelica
 - Prof.dr Goran Nikolić
 - Prof.dr David Kaljaj
 - Prof.dr Nedeljko Latinović
 - Prof.dr Radovan Stojanović
 - Prof.dr Saša Milić
 - Prof.dr Nataša Kostić
 - Prof.dr Milena Jovičević
 - Prof.dr Danijela Jaćimović
- U proteklom dvadesetjednomjesečnom periodu rada na reformi, reorganizaciji i pripremi za akreditaciju, prošli smo više faza koordiniranih kroz više timova – na nivou Univerziteta i na nivou fakulteta - i u saradnji sa međunarodnim ekspertima.
 - Sastavni dio dokumenta Reformisana struktura studija Univerziteta Crne Gore čini Nacrt kurikulumu studijskih programa, koji su takođe sačinjeni u saradnji univerzitetskih jedinica i Radnog tima.
 - Prijedlog po modelu 3+2+3 Radni tim Prirodno-matematičkog fakulteta nije dostavio uprkos kontinuiranim smjernicama od strane Radnog tima Univerziteta, Centra za studije i kontrolu kvaliteta, rektora i međunarodnih eksperata. Struktura po modelu 4+1+3, koju je predložio Prirodno-matematički fakultet nije usklađena sa smjernicama Radnog tima za reorganizaciju i integraciju Univerziteta.
Predloženu strukturu Prirodno-matematičkog fakulteta sačinio je Radni tim Univerziteta, uz angažovanje međunarodnih eksperata, a kao sastavni dio novog modela studija na integrisanom Univerzitetu Crne Gore.
 - Prijedlog strukture Filološkog fakulteta predviđa postojanje studijskih programa Crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti i Srpski jezik i južnoslovenske književnosti i zadržava ih na nivou koji nije u potpunosti odraz standarda koje smo primjenjivali u procesu reformi.
Programi su uglavnom ostali na nivou nastavnog programa iz vremena kada su funkcionisali kao jedan studijski program.

Razlika u nazivima studijskih programa odražava institucionalizovane kontroverze po pitanju jezika u crnogorskom društvu, u kojem Univerzitet, nažalost, teško sam može da arbitrira akademskim i stručnim parametrima i standardima.

3. REFORMA MODELA STUDIJA

Uvođenje novog trostepenog modela studija

Danas, na Univerzitetu Crne Gore organizuju se de facto četiri nivoa studija: osnovne, specijalističke, magistarske i doktorske studije. Zapravo, u Crnoj Gori postoji model studiranja 3+1+1+3 koji nije poznat u Evropi.

Svi obrazovni sistemi zapadnog standarda imaju tri stepena studiranja: osnovni (bečelor), master i doktorski. Sadašnji crnogorski sistem, pak, ima četiri stepena, odnosno ima za druge zemlje nepoznat specijalistički stepen, što nas suštinski izopštava iz integracijskih procesa obrazovanja. Osim inherentne asimetrije sa panevropskim obrazovnim sistemom, ovaj model napravio je određene probleme na polju kvaliteta.

Sadašnje diplome pojedinačno nijesu jasno zaokružene u smislu kompetencija. Prepoznatljivost postoji samo na četvorogodišnjem nivou, što sadašnji model ogoljuje kao formalno reformisan i maskiran nekadašnji sistem, uz nove faktore izmijenjenog koncepta ispitivanja i načina ocjenjivanja (po bolonjskom sistemu), što je dovelo do upitnog kvaliteta.

Ujedno treba zapaziti da su, u važećem sistemu obrazovanja, akademski i primijenjeni studiji nejasno razdvojeni. Takođe, u ovakvom sistemu u kojem je došlo i do omasovljena studija, izostala je pravakontrola kvaliteta na pluralističkom tržištu visokog obrazovanja, došlo je do povećanja broja privatnih univerziteta i fakulteta, kao i nostrifikovanja velikog broja diploma sa privatnih univerziteta i fakulteta iz regiona - što se pogubno odražava i na kvalitet diploma i znanja, na ponudu i na broj nezaposlenih visokoškolaca na tržištu rada.

Prednosti modela 3+2+3

Modeli 3+2+3 i 4+1+3 su prepoznati u evropskom prostoru visokog obrazovanja, a ovaj prvi apsolutno je dominantan i sa najboljim evropskim iskustvom po pitanju dostizanja standarda kvaliteta, uključivanja u proces usavršavanja i mobilnosti i studenata i nastavnika, te učinak na tržištu rada.

Model 3+2+3, u našim uslovima, označava nužni diskontinuitet koji će jasno dovesti do petogodišnjeg studiranja. Petogodišnje studiranje je takođe dominantno - i to i mimo evropskog prostora obrazovanja. Cilj je potpuno drugačija percepcija bečelor i masterdiplome i njihova kredibilnost. Izuzetak su regulisane profesije – medicina i druge, koje imaju drugačije trajanje studija, naprimjer 6+0+3, kao i učiteljska koja je u modelu 5+0+3.

Modeli koji se baziraju na sistemu 180 ECTS + 120 ECTS kredita (3+2) za prvi i drugi ciklus studija su dominantni u evropskom prostoru visokog obrazovanja posebno u Njemačkoj, Finskoj, Italiji, Luksemburgu i slično. Iskustva u zapadnom regionu u Sloveniji i Hrvatskoj su apsolutno zasnovana na dominaciji modela 3+2+3. Uporedna praksa takođe ukazuje na ispravno postupanje u smislu prihvatanja dominantnog evropskog modela studiranja 3+2+3 (u izvještajima Bologna follow up grupe se mogu pronaći podaci, da je prvi ciklus studija od 240 ECTS kredita u nešto većem obimu implementiran uglavnom u zemljama poput Kazahstana, Turske, Azerbejdžana, Bugarske, Rusije i slično).

Dakle, neophodno je napustiti neprepoznatljivi stepen specijalističkih studija i kvalitativno neodrživih jednogodišnjih magistarskih studija, i to ne samo na Univerzitetu Crne Gore već i u nacionalnom zakonodavstvu, kako bismo podigli kvalitet obrazovanja i uskladili se sa regionalnim i evropskim potrebama tržišta rada.

Važna napomena je da ovakva standardizacija zahtijeva izmjenu koncepta budžetskog izdvajanja, ali i to da ne zavisi od znatnijeg povećanja budžeta.

Radni tim na UCG, u saradnji sa stranim ekspertima i predstavnicima svih univerzitetskih jedinica, doveo je do završne faze izradu elaborata po modelu 3+2+3 - bečelor, master, doktor.

4. REDUKCIJA BROJA STUDIJSKIH PROGRAMA I USMJERENJA I PODIZANJE KVALITETA NASTAVE

Novi model studija: uvođenje ishoda učenja, uvođenje praktične nastave, novi interdisciplinarni studijski programi, povezivanje sa tržištem rada, internacionalizacija Univerziteta

Do sada je na svim nivoima studija Univerziteta Crne Gore postojao veliki broj studijskih programa i nejasno profilisanih tzv. usmjerenja. Naime, iako propisi ne poznaju koncept usmjerenja, veliki broj jedinica je svoje studijske programe razvrstao u usmjerenja i na njima je u akademska zvanja izabran veliki broj nastavnika.

Na Univerzitetu se realizuje 122 budžetska i 148 samofinansirajućih studijskih programa (ukupno 270), odnosno 169 budžetskih i 276 samofinansirajućih usmjerenja (ukupno 445).

Pristupili smo analizi sličnih studijskih programa na različitim fakultetima i neracionalnom dupliranju kapaciteta, kao i sagledavanju programa koji u proteklih 5 godina nisu imali zadovoljavajući broj studenata pri upisu i tokom studija, kako bismo redefinisali broj i prišli redukciji hiperprodukovanih studijskih programa i usmjerenja.

Kao posebno koristan element za koncipiranje refomskih koraka, sagledan je broj studenata koji se godišnje upisuje, zajedno s podacima o ukupnom broju studenata po univerzitetskim jedinicama i po načinu finansiranja. Uzeli smo u obzir i evidenciju broja studenata na magistarskim i doktorskim studijama.

Reformisana struktura po fakultetima na UCG, sada izgleda ovako:

R.br	Univerzitetska jedinica	Broj OSNOVNIH akademskih studijskih programa	Broj modula OSNOVNE	Broj MASTER akademskih studijskih programa	Broj modula MASTER
1.	Arhitektonski fakultet	1	2	0	0
2.	Biotehnički fakultet	2	4	4	0
3.	Ekonomski fakultet	1	2	2	5
4.	Elektrotehnički fakultet	2	5	5	0
5.	Fakultet dramskih umjetnosti	3	8	4	2
6.	Fakultet likovnih	3	7	3	3

	umjetnosti				
7.	Fakultet političkih nauka	3	6	4	0
8.	Pomorski fakultet	4	8	2	2
9.	Fakultet za sport I fizičko vaspitanje	2	4	2	0
10.	Fakultet za turizam I hotelijerstvo	1	2	2	0
11.	Filozofski fakultet	9	18	7	0
12.	Filološki fakultet	7	14	8	0
13.	Građevinski fakultet	1	2	2	6
14.	Mašinski fakultet	2	5	2	5
15.	Medicinski fakultet	3	6	0	0
16.	Metalursko tehnološki fakultet	2	4	2	0
17.	Muzička akademija	2	4	2	0
18.	Prirodno matematički fakultet	5	10	5	0
19.	Pravni fakultet	1	2	4	0
UKUPNO		54	113	60	23

Uočljivo je da je broj studijskih programa koji je projektovan na osnovnim i na master studijama na UCG **ukupno 114**. Tokom cijelog procesa ostvareni su značajni pomaci po fazama rada, u smislu optimizacije strukture, a shodno naporima Radnog tima Univerziteta i eksperata, koji su rezultirali boljem razmišljanju problematike i konkretnim aktivnostima od strane dekana i radnih grupa u pravcu usaglašavanja sa ustanovljenim standardima. Ovoj strukturi je potrebno dodati: **14** studijskih programa primijenjenih studija, **25** studijskih programa na doktorskim studijama i **7** interdisciplinarnih studijskih programa što u ukupnom zbiru iznosi **160 studijska** programa na svim nivoim trocikličnog modela studiranja. **U odnosu na trenutno stanje od 270** studijskih programa, ovo je značajno umanjenje odnosno optimizacija. Imajući u vidu ranije konstatacije, posebno vezano za opterećenje nastavnika i veliki broj disciplina na kojima su angažovani, kao i nepovoljan odnos broja studenata u odnosu na broj nastavnika, sada se dobija znatno bolja struktura koja će imati implikacije i na kvalitativne pomake u smislu veće angažovanosti nastavnika na realizaciji nastave, naučnoistraživačkom napredovanju i podizanju ukupnog renomea Univerziteta, angažovanju nastavnika na projektima saradnje sa privredom, projektima mobilnosti i slično.

Mada je model koji se usvaja znatno drugačiji u odnosu na postojeći model koji prepoznaje tzv. usmjerenja i podusmjerenja (modul je sada generalno definisan kao cjelina od najviše 30 ECTS kredita za razliku od usmjerenja koja su trajala cijelu godinu i više, tj. više od 60 ECTS), može se napraviti i određena komparacija sa **trenutnim brojem od 445 usmjerenja**. Sada je **projektovanih 154 modula** (136 modula na akademskim osnovnim i master studijama plus 18 na ostalim studijama) znatno smanjenje i racionalizacija u cilju poboljšavanja kvaliteta.

a. Ishodi učenja

Strateško opredjeljenje Univerziteta je da se ishodi učenja baziraju na vrlo eksplicitnoj identifikaciji integrisanog znanja, vještina i vrijednosti koje su potrebne i kandidatu i društvu. Zato su jasno definisani i transparentni u svim nastavnim programima.

Tokom rada na pripremi elaborata, u okviru DEVCOR projekta, izvršeno je formulisanje ishoda učenja za sve postojeće studijske programe i predmete, čime je postavljen standard i za nove programe.

U postupku reorganizacije se insistira na održivosti studijskih programa, između ostalog i kroz uspostavljanje standarda broja studijskih programa na master nivou u vezi sa brojem studenata koji upisuju osnovne studije imajući u vidu tradicionalnu prolaznost studenata.

Nova struktura Univerziteta do koje se došlo nakon insistiranja da se reformišu programi, uvažava sve aspekte tržišta rada. Na taj način su koncipirani i ishodi učenja za sve programe.

b. Praktična nastava

Reforma uvodi obaveznu praktičnu nastavu, ili kroz obavezan predmet ili kroz vježbe na drugim predmetima, u nastavnim bazama u privrednim i društvenim (zdravstvenim, kulturnim) institucijama.

U tom pravcu su sve univerzitetske jedinice identifikovale organizacije za ovaj vid nastave ili tzv. nastavne baze. Praktična nastava se može obezbijediti i kroz predavanja/vježbe na predmetima pri čemu je to neophodno definisati u ECTS katalogu i opredijeliti dio kredita u ukupnom broju ECTS poena za taj predmet. U tom smislu treba imati u vidu i odrednicu iz člana 10 Zakona o visokom obrazovanju i to: „jedan ECTS kredit odnosi se na 30 sati rada studenata potrebnih za jednu ili više sljedećih aktivnosti: kontakt nastavu, učenje, praktični rad, pripremu i odbranu samostalnih radova, polaganja kolokvijuma i ispita“.

Očekujemo bolje povezivanje sa privredom i društvom.

Novi sadržaj ovog praktično nastavnog koncepta, donosi kvalitativni iskorak i izgrađuje bolje kompetencije bečelor diplome i bolju primjenjivost stečenog znanja, na radnom mjestu, odnosno u konkretnim realnim uslovima.

c. Interdisciplinarnost

Posebno se ističe mogućnost organizovanja interdisciplinarnih studijskih programa na višim nivoima studija.

Interdisciplinarnost je i šansa za optimizovanje kadrovskih i materijalnih resursa na Univerzitetu, u cilju stvaranja visokoobrazovanog kadra za koji je zainteresovano savremeno tržište. Jedino ovakvim programima Univerzitet može odgovoriti zahtjevima za realizaciju važnih infrastrukturnih i drugih projekata koji su danas po pravilu interdisciplinarni.

U sadašnjem trenutku postoje interdisciplinarni programi koji su samo u nazivu takvi, a zapravo nijesu koncipirani na adekvatan način, niti svrsishodno koriste potencijale jedinica iz čijeg sadržaja crpe interdisciplinarni karakter (npr. energetska efikasnost, zaštita životne sredine, mehatronika, menadžmenti u raznim oblastima), kao i mogućnosti interdisciplinarnih povezivanja između oblasti tehnike i umjetnosti.

Radni tim je predložio osnivanje novih interdisciplinarnih studijskih programa na master nivou:

- AGROBIZNIS I RURALNI RAZVOJ
- BEZBJEDNOST HRANE
- KVALITET I STANDARDIZACIJA
- MEHATRONIKA
- ENERGETSKA EFIKASNOST
- INKLUZIVNO OBRAZOVANJE
- MENADŽMENT U GRAĐEVINARSTVU

Predloženo je i osnivanje novog interdisciplinarnog studijskog programa na nivou doktorskih studija:

- ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

U saradnji sa radnim timovima sa matičnih jedinica, kao i međunarodnim ekspertima, napravljeni su planovi i programi za ove studijske programe.

Koncipiran je i Pravilnik za organizaciju ovog tipa studija.

d. Internacionalizacija

Kroz reformu je uveden obavezan strani jezik – engleski jezik, kao jezik globalizacije.

Uvođenje stranog jezika kao obaveznog predmeta je baza za unapređenje procesa internacionalizacije Univerziteta i dio Strategije odobrene od strane Vlade.

Mobilnost studenata i nastavnika

Postojeći model studija direktno negativno utiče na mobilnost i nastavnika i studenata, kao i njihovo pozicioniranje u svjetskom naučnom, obrazovnom i profesionalnom prostoru jer je neuprediv i neprepoznatljiv.

Kroz model 3+2+3 prirodno se podstiče multidisciplinarni karakter master i doktorskih studija, a uz dodatnu međunarodnu uporedivost naših studijskih programa podstiče mobilnost nastavnika i studenata, što ukupno utiče na kvalitet studija, stečenog i prenešenog znanja, referenci kako univerzitetskih tako i državnih.

e. Tržište rada i upisna politika

Povezivanje sa tržištem rada važna je komponenta aktuelne reforme Univerziteta, kao i sagledavanja odlučujućih parametara za kriterijume upisne politike.

Smatramo da je presudno važno uspostaviti valjane principe i kriterijume za upis svršenih srednjoškolaca na Univerzitet.

O standardu kvaliteta znanja nužno je brinuti od samog početka, od vrednovanja maturalnog ispita do upisne selekcije za nastavak obrazovanja. Da bi bilo moguće da se u okviru maturalnog standarda budu discipline koje su od značaja za predmetne studije neophodno je donijeti izmjene u Zakonu o visokom obrazovanju.

One se odnose na preciziranje bazičnih disciplina po oblastima, koje nužno zahtijevaju izmjene u propisima srednjeg obrazovanja radi usklađivanja izbornih predmeta srednjoškolskih programa sa propisanim prijemnim procedurama fakulteta.

Podizanjem kriterijuma za upis na fakultet obezbjeđujemo preduslov standarda kvaliteta i srednjeg i visokog obrazovanja.

Pluralizam tržišta obrazovanja, omasovljenje visokog obrazovanja i ubrzana produkcija znanja, neusklađenost obrazovnih strategija i politika uopšte i nepodsticajan ekonomski ambijent – sve su to parametri koji utiču na koncept upisne politike.

Analiza situacije na tržištu rada i upoređivanje sa produkcijom kadrova, na osnovu analiza upisne politike, upućuje na potrebu da u strategiju upisne politike treba uključiti ciljeve društvenog, ekonomskog, regionalnog i uopšte kulturnog razvoja.

Fascinantno je, čak i za evropske prilike, da se u Crnoj Gori nešto više od 80% svršenih srednjoškolaca upisuje na neki od crnogorskih fakulteta, gdje manje od polovine završi studije. Ilustracije radi, za stepen omasovljenja visokog obrazovanja u Crnoj Gori u ovom trenutku, može se reći i ovako: u odnosu na broj postojećih radnih mjesta sektor visokog obrazovanja proizvede 3,5 puta

više kadra. U mjeri svog uticaja Univerzitet Crne Gore ne smije biti generator negativnih trendova u sferi visokog obrazovanja.

Univerzitet Crne Gore nesumnjivo nosi dio odgovornosti za trenutno stanje i, zajedno sa Vladom Crne Gore, mora djelovati u pravcu utvrđivanja optimalnog koncepta upisne politike. Uz metodologiju određivanja upisnih kvota, nužno je razviti i metodologiju praćenja kretanja na tržištu rada i predviđanja potreba u privredi i društvu. U tom pravcu su i dati komentari i sugestije na nove Kriterijume i mjerila za upis na prvu godinu osnovnih studija.

Prema tome, neophodno je da se u saradnji s osnivačem, uzimajući u obzir standarde kvaliteta i potrebe tržišta rada, planski sprovodi upisna politika vodeći računa o strateškim prioritetima društva i Univerziteta.

Licencama Ministarstva prosvjete 2015. godine napravljeni su određeni pomaci u pravcu redukcije pretjeranog upisa na određenim studijskim programima, čime se doprinosi kvalitetu. Istovremeno, za pojedine studijske programe, brojevi studenata određeni licencom djeluju previše oštro postavljeni.

Model 3+2+3 profiliše i promoviše bečelor diplomu kao primjenjivu na tržištu rada kroz jasne ishode učenja; dvogodišnje master studije donose složena i napredna znanja, zaokružena master diplomom. U takvom kontekstu i doktorske studije dobiće istinsku valorizaciju, a doktorska diploma imaće veću funkcionalnost, odnosno primjenjivost na tržištu rada.

5. NOVI KOLEKTIVNI UGOVOR

Uz koncepcijske izmjene Kolektivnog ugovora, a u ovom odnosu budžetskih i samofinansirajućih studenata - oko 40% budžetskih i 60% samofinansirajućih na nivou upisa, odnosno 21%-79% na ukupnom nivou u korist samofinansirajućih studenata – procjena je da je moguće tekuće održavanje i u reformisanom petogodišnjem modelu, uz dodatnu razvojnu komponentu (razvojni milion). Ovo stoga što je opterećenje nastavnika u petogodišnjem nastavnom planu optimalnije u odnosu na postojeći model.

Prijedlogom novog Kolektivnog ugovora svi oblici nastave (i budžetske i samofinansirajuće nastavne grupe), na svim nivoima studija tretiraju se na isti

način, što veoma pogoduje novom modelu studija. Time su stvoreni uslovi za pravednije i ravnomjernije nagrađivanje, što nužno za sobom povlači podizanje svijesti i odgovornosti kod nastavnog kadra i daje veći kvalitet nastave.

Kolektivni ugovor je usaglašen sa novim zakonskim rješenjima o primanjima u javnom sektoru i vodilo se računa da se kroz varijabilne elemente ne narušavaju kategorije iz zakona.

Procjene Radnog tima govore da postojeća kadrovska struktura može uspješno realizovati projektovani reformisani model Univerziteta Gore, uz prijem određenog broja novih zaposlenih, uobičajenom akademskom dinamikom. Posebnu pažnju treba obratiti na kadrovski razvoj mladih univerzitetskih jedinica, odnosno pojedinih neadekvatno razvijenih studijskih programa – studijski programi Novinarstvo, Psihologija, Njemački jezik i književnost i slično.

6. FINANSIRANJE UNIVERZITETA U NOVOM REFORMISANOM MODELU

Reforma modela studiranja nužno povlači i reformu finansiranja Univerziteta i to prvenstveno u pravcu budžetskog finansiranja i osnovnog i master nivoa studija (uz mogućnost ugledanja na uporednu praksu parcijalnog finansiranja određenog broja doktorskih studija).

Naglašavamo: jedna od osnovnih karika reforme je podizanja kvaliteta znanja kroz osnaživanje i omasovljenje master nivoa studija, pa je budžetsko finansiranje dvogodišnjeg mastera neminovno.

Smatramo da novom modelu studija i efektima koje bi trebalo da postigne, pogoduje odnos **80% budžetskih-20% samofinansirajućih** studenata, po mogućnosti u sva tri ciklusa studija. Odnos broja budžetskih i samofinansirajućih posmatramo kroz upisne kvote za tri ciklusa (student koji ponavlja godinu gubi status budžetskog studenta).

Kroz reformu finansiranja visokog obrazovanja potrebno je uzeti u obzir da usklađivanje sa standardima kvaliteta u sprovođenju reformi upućuje na potrebu za dodatno zapošljavanje i unapređenje infrastrukture, koja je godinama u zastarijevanju, kao i na podizanje razvojne komponente Univerziteta. Dodamo li tome da su sadašnja primanja nastavnika, po

statističkim podacima, na začelju u regionu, sve zajedno upućuje na nužnost povećanja budžeta Univerziteta.

7. NAUČNA I UMJETNIČKA REFERENTNOST

U sklopu reorganizacije i strukturnih reformi, na Univerzitetu je formiran **Centar za doktorske studije** čiji su osnovni zadaci usmjereni na uspostavljanje većeg nivoa kvaliteta kroz: regulisanje upisne politike, kvalitativnog preispitivanja svih faza u postupku izrade i odbrane doktorske disertacije, jačanje infrastrukturnih kapaciteta za potrebe razvoja doktorskih studija, izdizanje nivoa kompetentnosti nastavnog osoblja i mentora na doktorskim studijama i ostalo.

Univerzitet je napredovao za 885 mjesta prema podacima sistema za rangiranje univerziteta Webometriks. Poseban napredak je ostvaren u kategorijama: otvorenost, uticaj i izuzetnost. Napretku je svakako doprinijela izrada sajta Univerziteta sa nastavnim portalom, uključujući aktivnosti na kreiranju transparentne evidencije naučne produkcije (magistarski radovi, doktorske disertacije i radovi u referentnim međunarodnim časopisima).

Kako u Crnoj Gori nema časopisa u kategoriji SCI (Science Citation Index), SCIE (Science Citation Index Expanded), SSCI (Social Sciences Citation Index), A&HCI (Arts and Humanities Citation Index), kao ni SCOPUS, niti postoji nacionalna kategorizacija naučnih časopisa, neophodno je izvršiti kategorizaciju naučnih časopisa. Zajedničkim naporima Univerziteta, nadležnih ministarstava, Savjeta za visoko obrazovanje i Savjeta za nauku nužno je konzistentno regulisati pitanje kategorizacije nacionalnih časopisa.

Smatramo, takođe, da treba podsticati naučne i/ili umjetničke časopise koji se publikuju na Univerzitetu u pravcu indeksiranja u relevantnim međunarodnim bazama.

U novoj– reformisanoj – strukturi sa ograničenim angažovanjem nastavnika u pogledu norme i broja predmeta, ostavlja se prostor za veće učestvovanje nastavnog osoblja na izradi naučnoistraživačkih projekata i radova sa ciljem boljeg rangiranja Univerziteta.

Kako je utvrđeno da treba podsticati produktivne fakultete, istraživače i istraživačke grupe i generalno unapređivati kvalitet i izuzetnost u nauci, novi Kolektivni ugovor za Univerzitet sadrži odredbe za stimulanse i nagrađivanja.

Kroz kontinuirano sadejstvo sa našim novoosnovanim institutima Naučnim odborom i Centrom za doktorske studije, i u interakciji servisa u Rektoratu UCG, prati se trend publikovanja, organizuju skupovi, savjetovanja, radionice, obuke itd.

Novi model studiranja – 3+2+3 smatra se najpouzdanijom bazom za razvoj doktorskih studija i postizanje cilja funkcionalizacije znanja i istraživačkih rezultata doktoranada u privredi i društvu.

8. KADROVSKA STRUKTURA

Na Univerzitetu je zaposleno 1133 lica, od kojih je 664 zaposlenih u okviru akademskog i stručnog osoblja i ostalo čini administrativno osoblje. Preciznije, 161 redovan profesor, 115 vanredna profesora, 127 docent, 18 saradnika sa doktoratom, 142 saradnika sa magistraturom i 22 saradnika bez magistrature.

Analiza je pokazala da postoji nesrazmjera u broju zaposlenih nastavnika u odnosu na broj studenata, imajući u vidu evropski standard. Starosna struktura, generalno gledano, povoljna je - najveći dio zaposlenih su dobi 40-50 godina, a ravnomjerno su raspoređene kategorije 30-40 i 50-60 godina.

U toku je izrada akta o sistematizaciji radnih mjesta a za određeni broj reorganizovanih fakulteta (statusne promjene) sistematizacija je završena.

Preduzetom reformom nastojali smo da reorganizacijom i ukidanjem tzv. usmjerenja i podusmjerenja, smanjimo nedopustivo velika opterećenja i uvedemo standard kvaliteta u odnosu na broj studenata po jednom nastavniku.

Takođe, u pripremi elaborata za akreditaciju, insistiramo na preciznom projektovanju kadrovske strukture, sa posebnim osvrtom i na rješavanje problema usljed prirodnog odliva kadrova odlaskom u penziju. Rješenjima iz

novog Kolektivnog ugovora su postavljeni limiti na maksimalno opterećenje za sve nivoe i tipove nastave, što predstavlja krupan iskorak u odnosu na dosadašnju.

Usvojen je i dosledno se sprovodi Akt o matičnosti što, između ostaloga, značajno doprinosi kvalitetu nastave i naučno istraživačkog napredovanja nastavnog osoblja kao i boljem projektovanju razvoja kadrovskog potencijala.

9. ZAKONSKA RJEŠENJA I PRELAZNI PERIOD

Primjena novog modela studiranja u novoj strukturi na Univerzitetu, treba da startuje nakon akreditacije i licenciranja 2017. godine, i odnosi se na upis studenata u studijsku 2017/18 godinu. To znači da bi drugi ciklus master dvogodišnjih studija počeo tek studijske 2020/21 godine.

Realizaciju reformi nužno prati izmjena zakonske regulative – u okviru Zakona o visokom obrazovanju, odredbe koje propisuju vrste studijskih programa, vrste diploma i upis; odredbe u okviru Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija, odredbe zakona iz oblasti pravosuđa, osnovnog i srednješkolskog obrazovanja i građevinarstva, a vezano za petogodišnje u odnosu na dosadašnje četvorogodišnje studije.

Za generacije studenata koje su počele da studiraju, po tada već „starom“ modelu studija, neophodno je definisati prelazni period čime bi se obezbijedila studentska prava i uslovi zagarantovani ugovorom o studiranju. Nakon prelaznog perioda, kao što je to slučaj i do sada, studenti bi se uključivali u novi režim studija.

Priznavanje kvalifikacija po (do)sadašnjem sistemu studiranja obavljaće se kroz prelazni režim na način što će se stečeni nivo kvalifikacija izjednačavati sa nivoom kvalifikacija po novom modelu studiranja. Prelazni period biće definisan Zakonom i u skladu sa praksom poštovanja i zaštite prava studenata.

U okviru Radne grupe za izradu Strategije Visokog obrazovanja 2016-2020, sva prezentovana reformska rješenja su uvažena i dio su tog dokumenta.

**I. STRUKTURA OSNOVNIH I MASTER AKADEMSKIH STUDIJA NA
UNIVERZITETU CRNE GORE**

1. ARHITEKTONSKI FAKULTET

1.1 Model studija 5+0+3

1.2 Struktura INTEGRISANE AKADEMSKE STUDIJE

1	ARHITEKTURA	Modul 1 Integralno arhitektonsko projektovanje
		Modul 2 Integralno urbanističko projektovanje

2. BIOTEHNIČKI FAKULTET

2.1. Model studija 3+2+3

2.2. Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	BILJNA PROIZVODNJA	Modul 1 Voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo
		Modul 2 Ratarstvo i povrtarstvo
2	ANIMALNA PROIZVODNJA	Modul 1 Zootehnika
		Modul 2 Animalni proizvodi

2.3. Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	VOĆARSTVO, VINOGRADARSTVO I VINARSTVO
2	RATARSTVO I POVRTARSTVO
3	ZAŠTITA BILJA
4	TEHNOLOGIJE U ANIMALNOJ PROIZVODNJI

3. GRAĐEVINSKI FAKULTET

3.1 Model studija 3+2+3

3.2. Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	GRAĐEVINARSTVO	Modul 1 Konstrukcije
		Modul 2 Infrastruktura

3.3 Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	GRAĐEVINARSTVO- KONSTRUKCIJE	Modul 1 Betonske i zidane konstrukcije
		Modul 2 Čelične, spregnute i drvene konstrukcije
		Modul 3 Geotehnika
		Modul 4 Modeliranje i teorija konstrukcija
2	GRAĐEVINARSTVO- INFRASTRUKTURA	Modul 1 Saobraćajnice
		Modul 2 Hidrotehnika

4. MAŠINSKI FAKULTET

4.1 Model studija 3+2+3

4.2. Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	MAŠINSTVO	Modul 1 Primijenjena mehanika i konstruisanje
		Modul 2 Energetika
		Modul 3 Proizvodni inženjering
2	DRUMSKI SAOBRAĆAJ	Modul 1

		Saobraćaj
		Modul 2
		Transport

4.3 Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	MAŠINSTVO	Modul 1 Primijenjena mehanika i konstruisanje
		Modul 2 Energetika
		Modul 3 Proizvodni inženjering
2	DRUMSKI SAOBRAĆAJ	Modul 1 Transport
		Modul 2 Saobraćaj

5. METALURŠKO TEHNOLOŠKI FAKULTET

5.1. Model studija 3+2+3

5.2. Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	METALURGIJA I MATERIJALI	Modul 1 Metalurško inženjerstvo
		Modul 2 Inženjerstvo materijala
2	HEMIJSKA TEHNOLOGIJA	Modul 1 Neorganska hemijska tehnologija
		Modul 2 Organska hemijska tehnologija

5.3 Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	METALURGIJA I MATERIJALI
2.	HEMIJSKA TEHNOLOGIJA

6. POMORSKI FAKULTET

6.1 Model studija 3+2+3

6.2 Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	MENADŽMENT U POMORSTVU I LOGISTIKA	Modul 1 Carine i, špedicija i osiguranje
		Modul 2 Menadžment pomorskog transporta i logistika
2	BRODOMAŠINSTVO	Modul 1 Inspekcije brodomašinskih sistema
		Modul 2 Održavanje brodomašinskih sistema
3	NAUTIKA I POMORSKI SAOBRAĆAJ	Modul 1 Nautika
		Modul 2 Pomorski saobraćaj
4	POMORSKA ELEKTROTEHNIKA	Modul 1 Brodski elektroenergetski sistemi
		Modul 2 Brodski informaciono – komunikacioni sistemi

6.3 Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	MENADŽMENT U POMORSTVU I LOGISTIKA	
2	POMORSKE NAUKE	Modul 1 Nautika i pomorski saobraćaj
		Modul 2 Brodsko inženjerstvo

7. FAKULTET ZA TURIZAM I HOTELIJERSTVO

7.1 Model studija 3+2+3

7.2 Struktura OSNOVNE AKADEMSKE STUDIJE

1	TURIZAM I HOTELIJERSTVO	Modul 1 Upravljanje turističkom destinacijom
		Modul 2 Hotelski menadžment i međunarodno hotelijerstvo

7.3 Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	TURIZAM
2	MEĐUNARODNO HOTELIJERSTVO

8. PRAVNI FAKULTET

8.1 Model studija 3+2+3

8.2 Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	PRAVNE NAUKE	Modul 1 Javnopravni
		Modul 2 Privatnopravni

8.3 Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	KRIVIČNO PRAVO
2	MEĐUNARODNO PRAVO
3	GRAĐANSKO PRAVO
4	POSLOVNO PRAVO

9. FILOZOFSKI FAKULTET

9.1 Model studija 3+2+3 osim za programe Obrazovanje učitelja i Obrazovanje učitelja na albanskom jeziku kod kojih je model studija 5+0

9.2 Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	PEDAGOGIJA	Modul 1 Pedagog predškolskog i školskog usmjerenja
		Modul 2 Pedagog andragoškog usmjerenja
2	PSIHOLOGIJA	Modul 1 Psihologija u zajednici
		Modul 2 Psihologija u istraživačkom radu
3	FILOZOFIJA	Modul 1 Nastavni
		Modul 2 Naučno – istraživački
4	GEOGRAFIJA	Modul 1 Prosvjetno-pedagoški/profesor geografije
		Modul 2 Naučno – istraživački
5	ISTORIJA	Modul 1 Nastavni
		Modul 2 Naučno istraživački
6	PREDŠKOLSKO VASPITANJE I OBRAZOVANJE	Modul 1 Vaspitač u predškolskoj ustanovi
		Modul 2 Vaspitač u školi
7	OBRAZOVANJE UČITELJA	Modul 1 Društvene nauke
		Modul 2 Prirodne nauke
8	OBRAZOVANJE UČITELJA NA ALBANSKOM JEZIKU	Modul 1 Društvene nauke

		Modul 2 Prirodne nauke
9	SOCIOLOGIJA	Modul 1 Naučno istraživački
		Modul 2 Obrazovni

9.3 Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	PEDAGOGIJA
2	PSIHOLOGIJA
3	FILOZOFIJA
4	GEOGRAFIJA
5	ISTORIJA
6	PREDŠKOLSKO VASPITANJE I OBRAZOVANJE
7	SOCIOLOGIJA

10. FAKULTET ZA SPORT I FIZIČKO VASPITANJE

10.1 Model studija 3+2+3

10.2 Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	FIZIČKA KULTURA I ZDRAVI STILOVI ŽIVOTA	Modul 1 Fizička kultura
		Modul 2 Zdravi stilovi života
2	SPORTSKI NOVINARI I TRENERI	Modul 1 Sportski novinari
		Modul 2 Sportski treneri

10.3 Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	FIZIČKA KULTURA I ZDRAVI STILOVI ŽIVOTA
2	SPORT, FITNES I TURIZAM

11. FAKULTET LIKOVNIH UMJETNOSTI

11.1 Model studija 3+2+3

11.2 Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	SLIKARSTVO	Modul 1 Slikarstvo
		Modul 2 Grafika
		Modul 3 Intermedijalna umjetnost
2	VAJARSTVO	Modul 1 Vajarstvo
		Modul 2 Unikatno oblikovanje
3	GRAFIČKI DIZAJN	Modul 1 Grafičke komunikacije
		Modul 2 Ilustracija i knjiga

11.3 Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	SLIKARSTVO	Modul 1 Slikarstvo
		Modul 2 Grafika
		Modul 3 Intermedijalna umjetnost
2	VAJARSTVO	
3	GRAFIČKI DIZAJN	

12. FAKULTET DRAMSKIH UMJETNOSTI

12.1 Model studija 3+2+3

12.2 Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	DRAMA I POZORIŠTE	Modul 1 Pozorišna režija
		Modul 2 Pozorišna produkcija
		Modul 3 Dramaturgija
2	GLUMA	Modul 1 Gluma
		Modul 2 Umjetnost glume
3	STUDIJE FILMA I MEDIJA	Modul 1 Filmska i TV režija
		Modul 2 Filmska produkcija
		Modul 3 Scenario

12.3 Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	GLUMA	
2	REŽIJA	Modul 1 Pozorišna režija
		Modul 2 Filmska režija
3	PRODUKCIJA	
4	DRAMATURGIJA	

13. EKONOMSKI FAKULTET

13.1 Model studija 3+2+3

13.2. Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	EKONOMIJA	Modul 1 Mikroekonomija (poslovna ekonomija)
		Modul 2 Makroekonomija

13.3. Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	EKONOMIJA	Modul 1 Ekonomska politika
		Modul 2 Kvantitativna ekonomija
2	POSLOVNA EKONOMIJA	Modul 1 Finansije i računovodstvo
		Modul 2 Menadžment i marketing
		Modul 3 Informatička ekonomija

14. ELEKTROTEHNIČKI FAKULTET

14.1 Model studija 3+2+3

14.2 Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	ELEKTRONIKA, TELEKOMUNIKACIJE I RAČUNARI	Modul 1 Telekomunikacije
		Modul 2 Računari
		Modul 3 Elektronika
2	ENERGETIKA I AUTOMATIKA	Modul 1 Elektroenergetski sistemi
		Modul 2 Automatika i industrijska elektrotehnika

14.3 Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	RAČUNARI
2	ELEKTRONIKA
3	TELEKOMUNIKACIJE
4	AUTOMATIKA I INDUSTRIJSKA ELEKTROTEHNIKA
5	ELEKTROENERGETSKI SISTEMI

15. MEDICINSKI FAKULTET

15.1 Model studija 6+0+3 (Medicina i Stomatologija) i 5+0+3 (Farmacija)

15.2 Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	MEDICINA	Modul 1 Urgentna medicina
		Modul 2 Prevenција i kontrola povreda
2	STOMATOLOGIJA	Modul 1 Povrede usta i zuba kod djece
		Modul 2 Stomatološka zaštita
3	FARMACIJA	Modul 1 Apotekarska praksa
		Modul 2 Proizvodnja lijekova i regulativa

16. FAKULTET POLITIČKIH NAUKA

16.1 Model studija 3+2+3

16.2 Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	POLITIKOLOGIJA-MEĐUNARODNI ODNOSI	Modul 1 Politička analiza
		Modul 2 Međunarodna politika
2	KOMUNIKOLOGIJA - NOVINARSTVO ¹	Modul 1 Mediji
		Modul 2 Odnosi sa javnošću
3	SOCIJALNA POLITIKA I SOCIJALNI RAD	Modul 1 Socijalni rad
		Modul 2 Socijalna politika

16.3 Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	KOMPARATIVNA POLITIKA
2	MEĐUNARODNI ODNOSI
3	NOVINARSTVO
4	SOCIJALNA POLITIKA I SOCIJALNI RAD

¹ Po Ugovoru o double degree diplomu, u saradnji sa Univerzitetom u Ljubljani, za osnovne i master studije.

17. MUZIČKA AKADEMIJA

17.1 Model studija 3+2+3

17.2 Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	IZVOĐAČKE UMJETNOSTI	Modul 1 Pedagoški modul
		Modul 2 Koncertni izvođač
2	OPŠTA MUZIČKA PEDAGOGIJA	Modul 1 Metodika nastave solfeđa I opšte muzičke pedagogije
		Modul 2 Stručno teorijska nastava

17.3 Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	IZVOĐAČKE UMJETNOSTI
2	OPŠTA MUZIČKA PEDAGOGIJA

18. FILOLOŠKI FAKULTET

18.1 Model studija 3+2+3

18.2 Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	CRNOGORSKI JEZIK I JUŽNOSLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI	Modul 1 Nastavno-istraživački
		Modul 2 Jezik i društvo
2	SRPSKI JEZIK I JUŽNOSLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI	Modul 1 Nastavno-istraživački
		Modul 2 Jezik i društvo
3	ENGLESKI JEZIK I KNJIŽEVNOST	Modul 1 Nastavno-istraživački
		Modul 2 Jezik i društvo

4	RUSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST	Modul 1 Nastavno-istraživački
		Modul 2 Jezik i društvo
5	FRANCUSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST	Modul 1 Nastavno-istraživački
		Modul 2 Jezik i društvo
6	ITALIJANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST	Modul 1 Nastavno-istraživački
		Modul 2 Jezik i društvo
7	NJEMAČKI JEZIK I KNJIŽEVNOST	Modul 1 Nastavno-istraživački
		Modul 2 Jezik i društvo

18.3 Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	CRNOGORSKI JEZIK I JUŽNOSLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI
2	SRPSKI JEZIK I JUŽNOSLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI
3	ENGLESKI JEZIK I KNJIŽEVNOST
4	ENGLESKI JEZIK - PREVODILAŠTVO
5	RUSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST
6	FRANCUSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST
7	ITALIJANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST
8	NJEMAČKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

19. PRIRODNO MATEMATIČKI FAKULTET

19.1 Model studija 3+2+3

19.2 Struktura OSNOVNIH AKADEMSKIH STUDIJA

1	MATEMATIKA	Modul 1 Teorijska matematika
		Modul 2 Matematika i primjena
2	MATEMATIKA I RAČUNARSKE NAUKE	Modul 1 Matematika
		Modul 2 Računarstvo
3	RAČUNARSKE NAUKE	Modul 1 Softverski sistemi
		Modul 2 Analiza i reprezentacija podataka
4	FIZIKA	Modul 1 Teorijska fizika
		Modul 2 Fizika i primjene
5.	BIOLOGIJA	Modul 1 Ekologija
		Modul 2 Eksperimentalna biologija

19.3 Struktura MASTER AKADEMSKIH STUDIJA

1	MATEMATIKA
2	MATEMATIKA I RAČUNARSKE NAUKE
3	RAČUNARSKE NAUKE
4	FIZIKA
5.	BIOLOGIJA

II. STRUKTURA OSNOVNIH I MASTER PRIMIJENJENIH STUDIJA NA UNIVERZITETU CRNE GORE

1. BIOTEHNIČKI FAKULTET

1.1 Model studija 3+2

1.2. Struktura OSNOVNIH PRIMIJENJENIH STUDIJA

1	KONTINENTALNO VOĆARSTVO I LJEKOVITO BILJE	Modul 1 Kontinentalno voćarstvo
		Modul 2 Ljekovito bilje
2.	MEDITERANSKO VOĆARSTVO	Modul 1 Rasadničarstvo
		Modul 2 Ekološka proizvodnja

1.3 Struktura MASTER PRIMIJENJENIH STUDIJA

1	KONTINENTALNO VOĆARSTVO I LJEKOVITO BILJE
2.	RASADNIČARSTVO

2. METALURŠKO TEHNOLOŠKI FAKULTET

2.1 Model studija 3+2

2.2 Struktura OSNOVNIH PRIMIJENJENIH STUDIJA

1	ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	Modul 1 Reciklaža
		Modul 2 Zagađivači u životnoj sredini

2.3 Struktura MASTER PRIMIJENJENIH STUDIJA

1	ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE
---	-------------------------

3. EKONOMSKI FAKULTET

3.1 Model studija 3+2

3.2 Struktura OSNOVNIH PRIMIJENJENIH STUDIJA

1	MENADŽMENT	Modul 1 Marketing i menadžment
		Modul 2 Računovodstvo i finansije

3.3 Struktura MASTER PRIMIJENJENIH STUDIJA

1	MENADŽMENT	Modul 1 Marketing i menadžment
		Modul 2 Računovodstvo i finansije

4. ELEKTROTEHNIČKI FAKULTET

4.1 Model studija 3+2

4.2 Struktura OSNOVNIH PRIMIJENJENIH STUDIJA

1	PRIMIJEJENO RAČUNARSTVO	Modul 1 Kompjuterski inženjering
		Modul 2 Softverski inženjering

4.3 Struktura MASTER PRIMIJENJENIH STUDIJA

1	PRIMIJEJENO RAČUNARSTVO
---	-------------------------

5. MEDICINSKI FAKULTET

5.1 Model studija 3

5.2 Struktura OSNOVNIH PRIMIJENJENIH STUDIJA

1	VISOKA MEDICINSKA ŠKOLA	Modul 1 Intenzivna njega u kliničkim disciplinama
		Modul 2 Procjena zdravlja i programi prevencije u sestrinstvu
2	PRIMIJEJENA FIZIOTERAPIJA	Modul 1 Konteksti prakse fizioterapije
		Modul 2 Fizioterapija u interdisciplinarnoj zdravstvenoj zaštiti

6. PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET

6.1 Model studija 3+2

6.2 Struktura OSNOVNIH PRIMIJENJENIH STUDIJA

1	RAČUNARSTVO I INFORMACIONE TEHNOLOGIJE	Modul 1 Softverski sistemi
		Modul 2 Analiza i vizuelizacija podataka

6.3 Struktura MASTER PRIMIJENJENIH STUDIJA

1	RAČUNARSTVO I INFORMACIONE TEHNOLOGIJE
---	---

III. STRUKTURA DOKTORSKIH STUDIJA NA UNIVERZITETU CRNE GORE

BIOTEHNIČKI FAKULTET

1	BIOTEHNIKA
---	------------

GRAĐEVINSKI FAKULTET

1	GRAĐEVINARSTVO
---	----------------

MAŠINSKI FAKULTET

1	MAŠINSTVO
---	-----------

METALURŠKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

1	METALURGIJA I MATERIJALI
2	HEMIJSKA TEHNOLOGIJA

POMORSKI FAKULTET

1	POMORSKE NAUKE
2	MENADŽMENT U POMORSTVU

FAKULTET ZA TURIZAM I HOTELIJERSTVO

1	TURIZAM
---	---------

PRAVNI FAKULTET

1	PRAVNE NAUKE
---	--------------

FILOZOFSKI FAKULTET

1	FILOZOFIJA
2	PEDAGOGIJA
3	ISTORIJA
4	SOCIOLOGIJA

5	GEOGRAFIJA
---	------------

FAKULTET ZA SPORT I FIZIČKO VASPITANJE

1	FIZIČKA KULTURA
---	-----------------

EKONOMSKI FAKULTET

1	EKONOMIJA
---	-----------

MEDICINSKI FAKULTET

1	MEDICINA
---	----------

FAKULTET POLITIČKIH NAUKA

1	POLITIČKE NAUKE
---	-----------------

PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET

1	MATEMATIKA
2	BIOLOGIJA
3	FIZIKA
4	RAČUNARSKE NAUKE

ELEKTROTEHNIČKI FAKULTET

1	ELEKTROTEHNIKA
---	----------------

FILOLOŠKI FAKULTET

1	JEZIK I KNJIŽEVNOST
---	---------------------

**IV. STRUKTURA INTERDISCIPLINARNIH STUDIJA
NA UNIVERZITETU CRNE GORE**

AKADEMSKE MASTER INTERDISCIPLINARNE STUDIJE:

AGROBIZNIS I RURALNI RAZVOJ
- Biotehnički fakultet (univerzitetska jedinica kojoj su povjereni organizacija nastave i organizaciono-administrativni poslovi, uz aktivnost rukovodioca programa) - Ekonomski fakultet - Fakultet za turizam i hotelijerstvo
BEZBJEDNOST HRANE
- Biotehnički fakultet (univerzitetska jedinica kojoj su povjereni organizacija nastave i organizaciono-administrativni poslovi, uz aktivnost rukovodioca programa) - Metalurško-tehnološki fakultet - Fakultet za turizam i hotelijerstvo
KVALITET I STANDARDIZACIJA
- Mašinski fakultet (univerzitetska jedinica kojoj su povjereni organizacija nastave i organizaciono-administrativni poslovi, uz aktivnost rukovodioca programa) - Ekonomski fakultet - Fakultet za turizam i hotelijerstvo - Prirodno-matematički fakultet
MEHATRONIKA
- Mašinski fakultet (univerzitetska jedinica kojoj su povjereni organizacija nastave i organizaciono-administrativni poslovi, uz aktivnost rukovodioca programa) - Elektrotehnički fakultet - Prirodno-matematički fakultet
ENERGETSKA EFIKASNOST
- Mašinski fakultet (univerzitetska jedinica kojoj su povjereni organizacija nastave i organizaciono-administrativni poslovi, uz aktivnost rukovodioca programa) - Arhitektonski fakultet - Građevinski fakultet - Elektrotehnički fakultet
INKLUZIVNO OBRAZOVANJE
- Filozofski fakultet (univerzitetska jedinica kojoj su povjereni organizacija nastave i organizaciono-administrativni poslovi, uz aktivnost rukovodioca programa) - Medicinski fakultet
MENADŽMENT U GRAĐEVINARSTVU
- Građevinski fakultet (univerzitetska jedinica kojoj su povjereni organizacija nastave i organizaciono-administrativni poslovi, uz aktivnost rukovodioca programa) - Ekonomski fakultet

AKADEMSKE DOKTORSKE INTERDISCIPLINARNE STUDIJE:

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE
- U organizaciji Centra za doktorske studije